

فاطمه

برای بانو **حضرت صدیقه طاهره (سلام‌الله‌علیها)** نام‌ها و القابی است که برخی آسمانی‌اند و از سوی **آفریدگار** تعیین شده و بعضی از سوی برگزیدگان الهی تعیین شده است. یکی از القاب آن حضرت، فاطمه است.

فهرست مندرجات

۱ - معنی فاطمه

۱.۱ - در احادیث

۲ - یانویس

۳ - منبع

معنی فاطمه

فاطمه: یعنی آن که خود و شیعیانش از **آتش** بازداشته (و در امان نگاه داشته) شده‌اند. یا به معنی آن که **شیر** و بدی در وجود او راهی ندارد. و به معنی آن که از طفولیت با **علم** رشد یافته است. **شیخ صدوق** در **علل الشرائع** و **علامه مجلسی** در **بحار الانوار** از **امام باقر (علیه‌السلام)** روایت کرده‌اند که فرمود: چون فاطمه (سلام‌الله‌علیها) متولد شد خدای (عز و جل) به یکی از **فرشتگان وحی** فرمود که به **زمین** برو و این نام را بر زبان **پیغمبر** جاری سازد و بدین ترتیب **رسول خدا (صلی‌الله‌علیه‌آله‌وسلم)** نام فاطمه (سلام‌الله‌علیها) را برای نوزاد انتخاب فرمود.

[۱] مجلسی، **سیدمحمدباقر**، **بحار الانوار**، ج ۴۳، ص ۱۳.

«فطم» یعنی طفل از شیر گرفته شد.

در احادیث

در حدیثی از امام باقر (علیه‌السلام) چنین رسیده است که خدای متعال پس از تولد فاطمه (سلام‌الله‌علیها) به وی خطاب فرموده که «انی فطمتک بالعلم و فطمتک عن الطمث»؛ من تو را به وسیله علم از شیر گرفتم و از پلیدی‌ها و ناپاکی‌ها دور داشتم. گویی چنانکه طفل را پس از بازداشتن از شیر به غذایی دیگر عادت می‌دهند آن حضرت از زمان شیرخوارگی نخستین غذایش پس از شیر، علم بوده و به وسیله علم از شیر گرفته شده است.

[۲] مجلسی، **سیدمحمدباقر**، **بحار الانوار**، ج ۴۳، ص ۱۳.

حضرت رضا (علیه‌السلام) از پدرش و ایشان از رسول خدا (صلی‌الله‌علیه‌آله‌وسلم) نقل کرده‌اند که فرمود: ای فاطمه، آیا می‌دانی چرا فاطمه نامیده شده‌ای؟ **علی (علیه‌السلام)** پرسید چرا؟ فرمود: زیرا که وی و شیعیانش را از آتش بازداشته‌اند.

[۳] مجلسی، **سیدمحمدباقر**، **بحار الانوار**، ج ۴۳، ص ۱۸-۱۹.

و در جای دیگر فرمود: زیرا آتش بر وی و شیعیانش ممنوع گردیده است.

[۴] مجلسی، **سیدمحمدباقر**، **بحار الانوار**، ج ۴۳، ص ۱۸.

امیر المؤمنین علی (علیه‌السلام) فرمود: شنیدم که رسول خدا (صلی‌الله‌علیه‌آله‌وسلم) می‌فرمود: فاطمه را فاطمه نامیده‌اند زیرا خدای تبارک و تعالی او و فرزندانش را از آتش برکنار داشته است. البته آن فرزندی که با **ایمان** از **دنیا** بروند و بر آنچه که بر من نازل گردیده اعتقاد داشته باشند.

[۵] مجلسی، **سیدمحمدباقر**، **بحار الانوار**، ج ۴۳، ص ۱۸-۱۹.

امام صادق (علیه‌السلام) فرمود: او را فاطمه گفتند چون **شیر** و بدی در وجود او راهی ندارد و اگر برای همسری این بزرگوار، علی (علیه‌السلام) نبود تا **قیامت** کسی هم‌شان ایشان یافت نمی‌شد. پس از رسول خدا (صلی‌الله‌علیه‌آله‌وسلم) هرگز کسی را راستگوتر از فاطمه ندیدم. این **حدیث** را بسیاری از **علمای عامه** هم نقل کرده‌اند؛ از جمله ابن شبرویه دیلمی و **طبری** در **دلائل الامامه**.

[۶] مجلسی، **سیدمحمدباقر**، **بحار الانوار**، ج ۴۳، ص ۱۶.

گفتنی است که نام مقدس فاطمه نزد **اهل بیت** بسیار دوست داشتنی بوده است و آنان این نام و صاحبش را پیوسته گرامی می‌داشته‌اند. «امام صادق (علیه‌السلام) از یکی از یارانش که

خدا به وی نختری عنایت فرموده بود، پرسید او را چه نام نهاده‌ای؟ گفت: فاطمه. حضرت فرمود: فاطمه! درود خدا بر فاطمه باد. پس بدان چون این نام را بر او نهاده‌ای مواظب باش سیلی بر صورتش نزن و به او بد نگویی و گرامی‌اش بداری.»
مردی گوید: بر **امام صادق (علیه‌السلام)** وارد شدم در حالی که افسرده بودم. حضرت پرسید: چه غمی داری؟ گفتم: نختری برایم به **دنیا** آمده است. فرمود: او را چه نامیده‌ای؟ گفتم: فاطمه. فرمود: آه، آه، آه! بدان اگر او را فاطمه نام نهادی **لعن** و دشنامش مده و او را مزین.
[۱] حر عاملی، محمد بن حسن، وسائل الشیعه، ج ۱۴.

پانویس

۱. ↑ مجلسی، سیدمحمدباقر، بحار الانوار، ج ۴۳، ص ۱۳.
۲. ↑ مجلسی، سیدمحمدباقر، بحار الانوار، ج ۴۳، ص ۱۳.
۳. ↑ مجلسی، سیدمحمدباقر، بحار الانوار، ج ۴۳، ص ۱۸-۱۹.
۴. ↑ مجلسی، سیدمحمدباقر، بحار الانوار، ج ۴۳، ص ۱۸.
۵. ↑ مجلسی، سیدمحمدباقر، بحار الانوار، ج ۴۳، ص ۱۸-۱۹.
۶. ↑ مجلسی، سیدمحمدباقر، بحار الانوار، ج ۴۳، ص ۱۶.
۷. ↑ حر عاملی، محمد بن حسن، وسائل الشیعه، ج ۱۴.

منبع

سایت اطلاع سانی حوزہ، برگرفته از مقاله «فرهنگ القلب فاطمه (سلام‌الله‌علیها)»، تاریخ باز یابی، ۱۳۹۶/۱۱/۱۱.